

2. marts 2009

Specialkonsulent, Mie Dalskov

Direkte tlf. 33 55 7 720

Mobil tlf. 42 42 90 18

Store forskelle i danskernes indkomst gennem livet

Resumé:

Der er stor forskel på, hvor meget man kan forvente at tjene over livet. Personer med lange uddannelser tjener langt mere end personer med kort uddannelse. Mens en læge kan se frem til en livsindkomst på 24 mio. kr., så tjener en pædagog 11 mio. kr. over livet. Udover at der er sammenhæng mellem livsindkomst og uddannelseslængde, så afhænger livsindkomsten i høj grad af forældrenes livsindkomst og dermed af deres uddannelse. Analysen viser, at for hver gang forældrenes livsindkomster bliver 1 procent højere, øges børnenes livsindkomst med 0,4 procent.

Den sociale arv gør sig gældende på mange måder i det danske samfund. Det er derfor nærliggende at undersøge, om der eksisterer en sammenhæng mellem børns og forældres livsindkomster, dvs. hvor mange penge de tjener gennem et helt liv. Første afsnit ser på livsindkomsten for forskellige uddannelser, mens næste afsnit ser på, om der er social arv målt ud fra livsindkomst.

Private livsindkomster

Uddannelse er en god investering – både for den enkelte og for samfundet. Personer med kompetencegivende uddannelse har højere løn, lavere risiko for ledighed og dermed højere indkomster end personer uden uddannelse. En måde at betragte den private gevinst ved en uddannelse er at beregne summen af indkomst over livsforløbet – de såkaldte livsindkomster. Beregnes livsindkomsterne for forskellige uddannelser, kan den samlede gevinst af en uddannelse fastlægges. Hermed fås et klart billede af indkomsten, og dermed forbrugsmulighederne for personer med forskellige uddannelser. Dette afsnit ser nærmere på livsindkomsterne for en lang række uddannelser.

Livsindkomsterne her belyser det privatøkonomiske afkast af uddannelserne, hvorfor den disponible indkomst er brugt. Livsindkomsterne er beregnet for 18-80-årige og tager udover løn højde for perioder med ledighed, men også SU, pensioner og andre former for indkomst og skat.

Livsindkomsterne tager højde for, at lange videregående uddannelser typisk giver lav indkomst i de tidlige leveår og højere indkomst senere i livet, mens erhvervsfaglige uddannelser omvendt giver en relativ høj indkomst tidligt i livet.

Tabel 1 nedenfor viser den disponible livsindkomst for de 5 hoveduddannelsesgrupper. Det ses, at der er en klar sammenhæng mellem livsindkomst og uddannelsens længde. Mens en ufaglært over livet har en disponibel indkomst på 9,4 mio., så giver en erhvervsfaglig uddannelse en livsindkomst på godt 11 mio. kr. En kort videregående uddannelse giver 12 mio. kr., en mellemlang videregående uddannelse giver knap 13 mio. kr. og en lang videregående uddannelse giver lidt over 18 mio. kr. Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Beregningerne tager hensyn til, at personer med nogle uddannelser er mere ramt af ledighed end andre, og at nogle uddannelser, som følge af højere bruttoindkomst, betaler mere i skat end andre. Den disponible livsindkomst viser så at sige, hvad der er tilbage til forbrug af fødevarer, bolig, rejser og andet, når skatten er betalt.

Tabel 1. Disponibel livsindkomst for hovedgrupper. 2006.

	Mio. kr.
Ufaglærte	9,4
Erhvervsuddannelser	10,8
Korte videregående uddannelser	12,2
Mellemlange videregående uddannelser	12,9
Lange videregående uddannelser	18,4

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

For de enkelte uddannelser er der dog stor variation i livsindkomsterne. Tabel 2 viser livsindkomsten for de erhvervsfaglige uddannelser. Inden for de erhvervsfaglige uddannelser ligger elektrikere og mekanikere højest med livsindkomster på 12 – 13 mio. kr., mens servicefag som SOSU-assistenter og frisører ligger i bunden med livsindkomster på knap 10 mio. kr. Til sammenligning viste tabel 1, at en ufaglært arbejder, dvs. en person uden kompetencegivende uddannelse, i gennemsnit tjener 9,4 mio. kr.

Tabel 2. Livsindkomster på disponibel indkomst. Faglærte. 2006.

	Mio.kr.
Køkkenassistent m.v.	9,6
Frisør m.v.	9,6
SOSU-assistent	10,1
Kok	10,7
Handel	10,9
Tømrer/snedker	11,4
Murer/maler mv.	11,5
Kontor	11,7
Mekaniker	12,2
Elektriker	12,5
Gennemsnit for faglærte	10,8

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Blandt de korte videregående uddannelser er der mindre spredning i livsindkomsterne. En økonomisk uddannelse som f.eks. ejendomsmægler ligger i top med en livsindkomst 15 mio. kr., mens farmakonomer, tandplejere og laboranter ligger i bunden med livsindkomster på 11 mio. kr. Også politibetjente ligger relativt højt med en livsindkomst på 13 mio. kr., hvilket er over den gennemsnitlige livsindkomst for korte videregående uddannelser generelt. Dette er vist i tabel 3.

Tabel 3. Livsindkomster på disponibel indkomst. Korte videregående uddannelser. 2006.

	Mio. kr.
Laborant	11,0
Farmakonom/tandplejer m.v.	11,0
Formidling/erhvervsprog	11,6
Skuespiller/kunstner	11,8
Datamatik/merkonom	12,7
Politi/fængselsbetjente	12,9
Ejendomsmægler/økonomi	14,9
Gennemsnit for korte videregående uddannelser	12,2

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

En klar tendens i analysen er, at professionsbachelorerne blandt de mellemlange uddannelser har relativt lave livsindkomster. Både pædagoger, sygeplejersker og socialrådgivere ligger i bunden blandt de mellemlange videregående uddannelser med livsindkomster på under 12 mio. kr. Til sammenligning har en kontoruddannet en livsindkomst på 12 mio. kr. Derimod kan en HD-uddannet se frem til en livsindkomst på 19 mio., mens en diplomingeniør tjener 16 mio. kr. over livet. Folkeskolelærere ligger nogenlunde midt i feltet med en livsindkomst på knap 13 mio. kr. Dette ses i tabel 4.

Tabel 4. Livsindkomster på disponibel indkomst. Mellemlange videregående uddannelser. 2006.

	Mio. kr.
Pædagog	10,6
Sygeplejerske	11,6
Bioanalytiker	11,7
Socialrådgiver	11,9
Folkeskolelærer	12,8
Ergoterapeut/fysioterapeut	13,1
Journalist/bibliotekar	13,6
Bygningskonstruktør	14,0
Diplomingeniør	15,6
HD/HA	19,1
Gennemsnit for mellemlange videregående uddannelser	12,9

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Blandt de lange videregående uddannelser er der også stor forskel på livsindkomsternes størrelse. Mens økonomer og læger ligger pænt over gennemsnittet for gruppen med livsindkomster på 24 mio. kr., så har personer med humanistiske og kunstneriske kandidateksamener relativt lave livsindkomster. Dette ses i tabel 5.

Tabel 5. Livsindkomster på disponibel indkomst. Lange videregående uddannelser. 2006.

	Mio. kr.
Kunstnerisk	12,2
Pædagogik	13,6
Humaniora/teologi	14,1
Arkitekt	14,8
Naturvidenskabelig	16,3
Ph.d. / forskere	17,9
Civ.ingeniør	19,7
Tandlæge/farmaceut	19,9
Jura/statskundskab	22,5
Økonomi	23,9
Læge	23,9
Gennemsnit for lange videregående uddannelser	18,4

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Den store variation inden for uddannelserne afspejler dels forskelle i lønindkomst, men i høj grad også forskelle i arbejdstid, ledighedsrisiko og tilbagetrækningsalder. Forskellen inden for hovedgrupperne skyldes flere forskellige forhold, og den store variation i livsindkomsterne inden for flere af uddannelsesgrupperne viser, at det ikke kun er længden af uddannelsen, der er vigtig, men også retningen. Forklaringen er dels, at livsindkomsten afhænger af efterspørgslen efter typen af uddannelsen både målt på ledigheds-

risiko og lønniveau, og dels afhænger livsindkomsten også af, hvornår uddannelsen færdiggøres. Samtidig har det også en betydning, hvilken sektor uddannelsen er rettet imod. Det er meget forskelligt om en uddannelse er snævert rettet mod én type af job eller er af mere generel karakter, der giver mulighed for forskellige jobs. Herudover er hele analysen her bygget op omkring uddannelse, hvilket vil sige, at en folkeskolelærer, der har taget arbejde i en privat virksomhed ligger i samme gruppe, som en traditionel folkeskolelærer, der arbejder på en skole.

Boks 1. Metode til beregning af livsindkomster

Livsindkomster målt på den disponible indkomst måles i denne analyse på baggrund af den gennemsnitlige disponible indkomst for forskellige uddannelsesgrupper. Den disponible indkomst dækker over den samlede indkomst, dvs. både lønindkomst og overførsler, kapitalindkomst, pensioner, virksomhedsindkomst osv. fratrukket skat.

Livsindkomsten for en given uddannelse er beregnet på baggrund af indkomstoplysninger fra 2006. En 35 pct. stikprøve på IDA-registeret er anvendt. Livsindkomsten er beregnet ved for en given uddannelse at summere den gennemsnitlige indkomst i de enkelte aldersgrupper fra 18 til 80 år. Der er ikke foretaget diskontering af indkomsterne, svarende til en implicit antagelse om, at den forventede reallønsfremgang modsvarer den forventede reale diskonteringsrate.

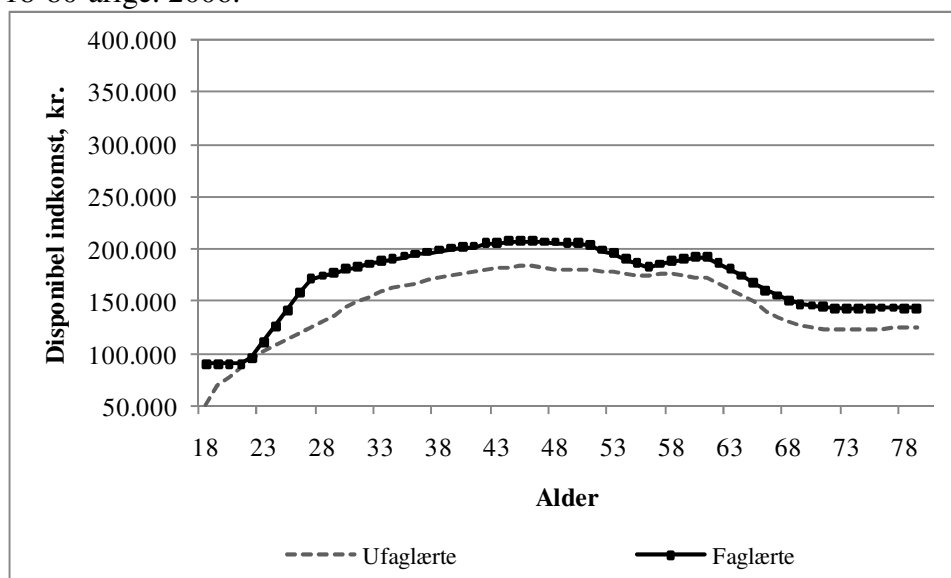
Livsforløbene for de forskellige uddannelser er sat sammen ud fra de statistiske forventede fuldførelsesaldrer og fuldførelsestid således, at livsforløbet skifter fra *før* uddannelse til *under* uddannelse og *efter* uddannelse. I de tre stadier er anvendt forskellige gennemsnitlige indkomster alt afhængigt af, hvornår personer med den givne uddannelse typisk begynder på uddannelse og færdiggør. Den gennemsnitlige indkomst *før* uddannelsen er fundet ved hjælp af *propensity score matching*, og er konstrueret som kontrolgruppe for dem, der er i gang med uddannelse. Indkomsten *under* uddannelse er den gennemsnitlige indkomst for personer, der er under uddannelsen, mens indkomsten *efter* er beregnet blandt dem, der har gennemført den pågældende uddannelse.

Stor forskel på indkomst over livet

Livsindkomster er velegnede til at vise, hvordan indkomsten ændrer sig over livet. Ufaglærte og faglærte har en relativ høj disponibel indkomst tidligt i livsforløbet sammenlignet med de videregående uddannelser. Ufaglærte og faglærte begynder allerede som 21-23-årige at opleve en vækst i den disponible indkomst, hvorimod de korte og mellemlange videregående uddannelser først oplever en vækst som 26-27-årige. Dette ses af figur 1 og 2.

De lange videregående uddannelser tjener relativt lidt helt frem til det 30. leveår, hvor deres indkomst for alvor begynder at stige. Forklaringen er, at dimissionsalderen typisk er stigende i takt med uddannelsens længde, så selvom job under studierne og SU tæller med i livsindkomsten, får personer med lange videregående uddannelser først rigtig gavn af uddannelse, når de har passeret i de 30 år.

Figur 1. Disponibel indkomst over livsforløbet for ufaglærte og faglærte. 18-80-årige. 2006.

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1. Figuren viser et 5-årigt glidende gennemsnit af de årlige gennemsnitlige indkomster for uddannelsesgrupperne.
Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

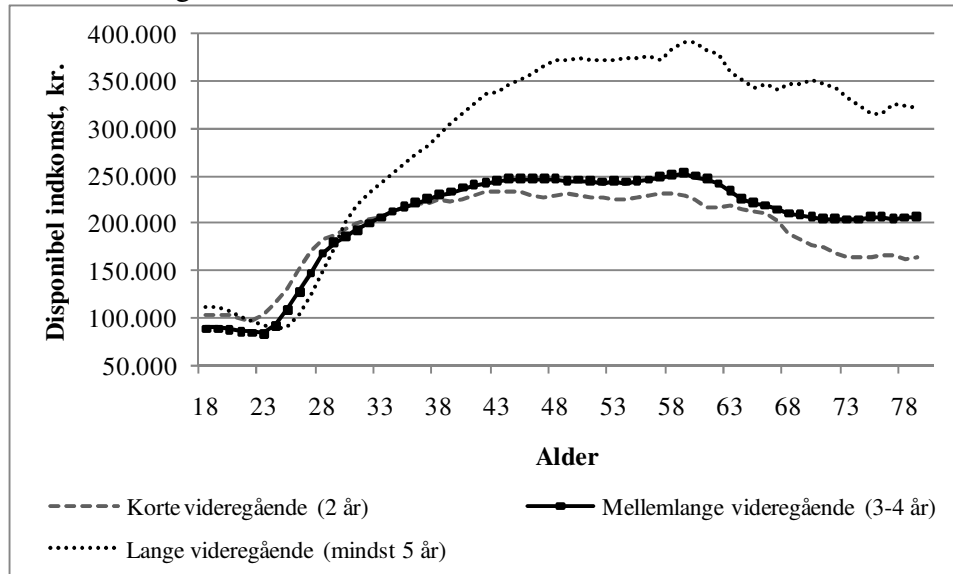
En af de omkostninger, der er ved at tage en uddannelse ud fra et privatøkonomisk perspektiv, er netop den manglende lønindkomst under uddannelsen – kaldet *alternativomkostningen*.

Det ses af figur 2, at især mellemlange og lange videregående uddannelser har en omkostning i form af relativ lav indkomst sidst i 20'erne sammenlignet med de personer, der er ude på arbejdsmarkedet.

Ud fra figuren kan man se, at der er en tydelig sammenhæng mellem uddannelsens længde og størrelsen af livsindkomsten. Set over hele livet tjener personer med lange videregående uddannelser mest, idet de har den højeste disponible indkomst fra de er 30 til de er 80 år. Et godt stykke under ligger de mellemlange og dernæst korte uddannelser. Der er dog knap så stor forskel på de gennemsnitlige årlige indkomster mellem de korte og mellemlange uddannelser, og det er først fra en alder i slutningen af 30'erne, at de mellemlange uddannelser begynder at have en højere årlig indkomst end de korte videregående uddannelser.

Det ses desuden, at uddannelsen også har betydning for indkomsten i pensionisttilværelsen. Her er det højere pensionsudbetalinger og senere tilbagetrækning, der gør de længere uddannelser til en god investering.

Figur 2. Disponibel indkomst over livsforløbet for videregående uddannelser. 18-80-årige. 2006.

Anm.: Den anvendte metode er beskrevet i boks 1. Figuren viser et 5-årigt glidende gennemsnit af de årlige gennemsnitlige indkomster for uddannelsesgrupperne.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Tabel 6 viser, hvor stor en andel af livsindkomsten de forskellige uddannelses typer typisk har optjent som 30-årig, 50-årig og 70-årig. Som 30-årig har en faglært tjent en syvendedel af sin livsindkomst, mens en person med en mellemlang videregående uddannelse kun har tjent en ottendedel af sin livsindkomst. Omvendt har en person med en lang videregående uddannelse kun tjent 82 procent af sin livsindkomst som 70-årig, mens en ufaglært har tjent 87 procent.

Tabellen viser, at personer med korte uddannelser typisk tjener det meste af livsindkomsten tidligt i livet, mens højtuddannede tjener hovedparten af livsindkomsten senere i livet.

Tabel 6. Andel livsindkomst for alderstrin. 2006.

	27-årig	48-årig	68-årig
	Andel af livsindkomst, pct.		
Ufaglært	14,7	52,0	86,7
EUD	15,9	53,2	86,6
KVU	14,3	51,0	86,6
MVU	11,9	47,7	84,1
LVU	8,4	42,3	82,2

Anm.: Tabellen viser andelen af livsindkomsten optjent pr. alderstrin.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Da livsindkomsterne er beregnet ud fra de gennemsnitlige indkomster for personer i 2006, er det ikke muligt at tage højde for de seneste års udbygning af pensionsordninger på LO-området. Boks 2 beskriver problemet.

Boks 2. Pensionsordninger

De senere års udbygning af pensionsordningerne på især LO-området er ikke medtaget i analysen, idet beregningerne beror på en betragtning af livsindkomsterne i 2006. De udbyggede pensionsordninger for LO-området har derfor endnu ikke nået at få en effekt på danskerne. Derfor vil de højest uddannede fremstå med en højere indtægt i pensionisttilværelsen end de typiske LO-faggrupper. Det er en tendens i analysen til, at indkomsten for LO-uddannelser er undervurderet i de sene leveår.

Social arv af livsindkomster

I denne del af analysen ses på, om der er en sammenhæng mellem børns og forældres livsindkomst. Tidligere analyser viser, at der er en klar sammenhæng mellem børns og forældres uddannelsesniveau. Da livsindkomst i høj grad hænger sammen med uddannelse, er det nærliggende at undersøge, om den sociale arv også gør sig gældende målt på livsindkomst.

Dog er det her vigtigt at huske på, at livsindkomsterne i analysen er defineret ud fra personernes uddannelse, hvorfor indkomstmobiliteten skal tolkes som et udtryk for mobilitet i uddannelse. Alligevel vil en signifikant sammenhæng mellem børns og forældres livsindkomst sige noget om, hvor meget den sociale arv koster i kroner og ører for den enkelte dansker. Fremgangsmåden er beskrevet i boks 3.

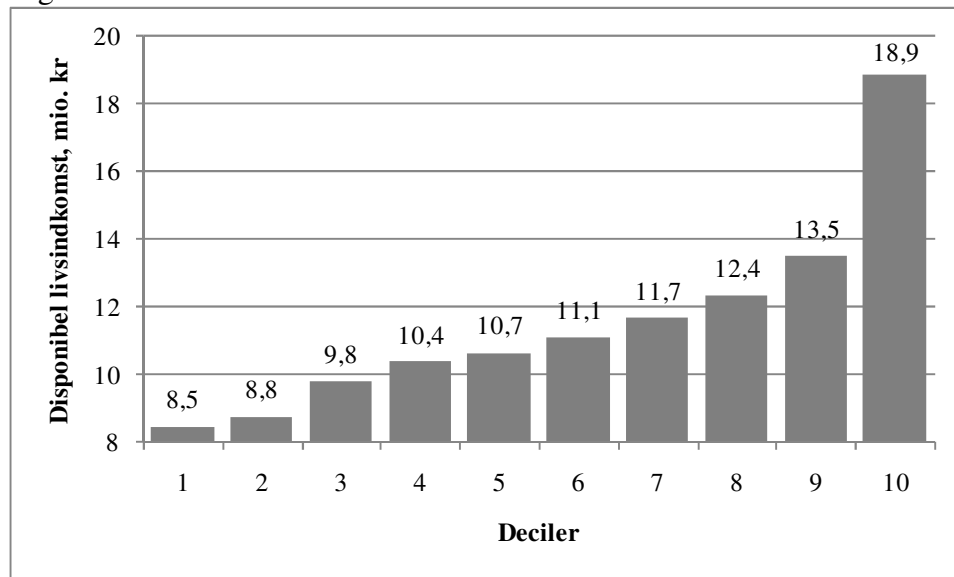
Boks 3. Livsindkomster på social arv

Livsindkomster er beregnet for mænd og kvinder på de 59 uddannelsesgrupper, der er vist i tabel 1. Herefter er livsindkomsterne koblet på 2006-befolkningen i IDA-registeret ud fra personernes, køn og uddannelsesniveau. I analysen ses særsomt på de 25-35-årige, da der for disse generationer er fyldestgørende oplysninger om forældre og barndommens bopæl. Datamaterialet indeholder 743.000 observationer.

Blandt de 25-35-årige er der stor variation i størrelsen af livsindkomsten. Størrelsesordenen svinger fra 8 mio. kr. til 25 mio. kr. over livet. Målt på deciler er det især i toppen af fordelingen, at der er stor spredning.

Figur 3 viser, at opdeles de 25-35-årige efter størrelsen af deres livsindkomster, så er der stor forskel på top og bund. Mens de ti procent med laveste livsindkomst tjener 8,5 mio. kr. i gennemsnit på et helt liv, så tjener de ti procent med højest livsindkomst knap 19 mio. kr. i gennemsnit.

Figur 3. Gennemsnitlig disponibel livsindkomst fordelt på deciler. 25-35-årige. 2006

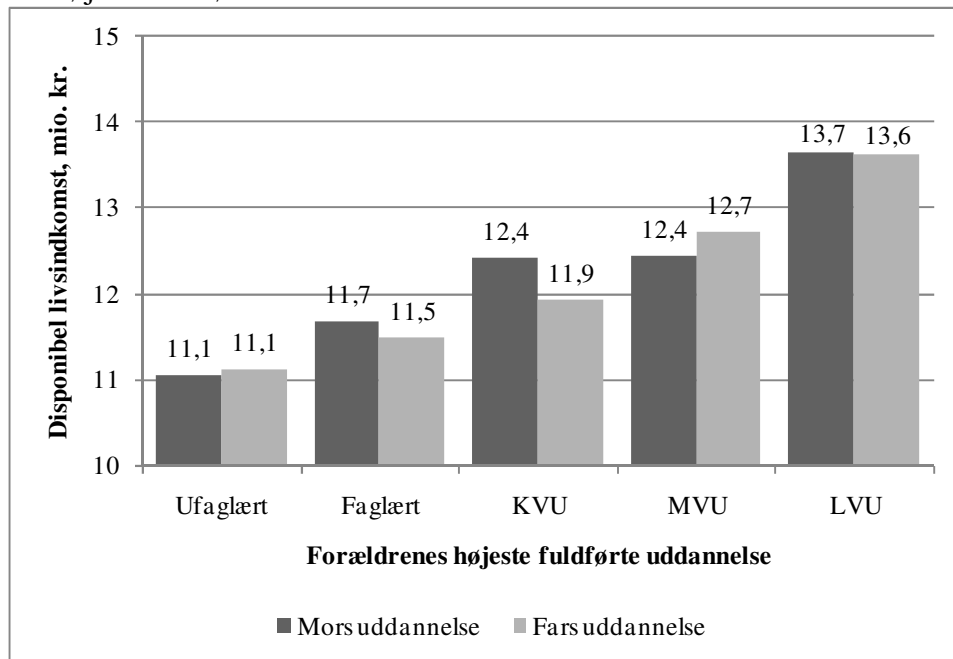

Anm.: Figuren viser sammenhængen mellem de 25-35-åriges livsindkomster i mio. kr. og fordelingen af livsindkomsterne.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Sammenholdes de 25-35-åriges livsindkomster med deres forældres uddannelse er sammenhængen markant. I figur 4 ses det, at de 25-35-årige, hvis far ingen kompetencegivende uddannelse har, typisk tjener 11 mio. kr. over livet. Har faderen derimod en lang videregående uddannelse bliver livsindkomsten på 14 mio. kr. Det samme mønster gør sig gældende for moderens uddannelse, om end sammenhængen her er lidt mindre klar. Figuren viser tydeligt, at der er positiv sammenhæng mellem forældres uddannelsesniveau og deres børns livsindkomst.

Figur 4. Gennemsnitlig livsindkomst for 25-35-åriges fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse. 2006.

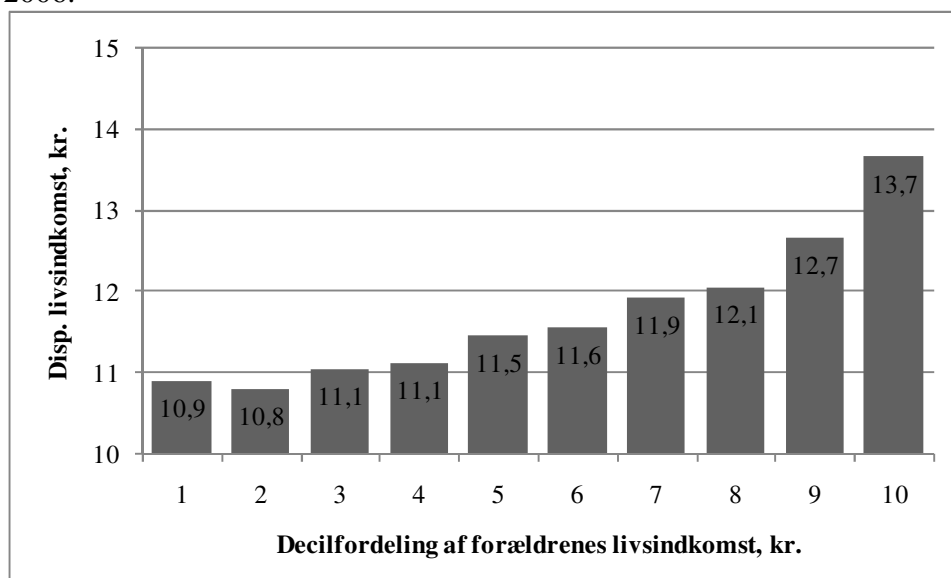

Anm.: Figuren viser den gennemsnitlige disponible livsindkomst for 25-35-årige.
Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Fordeles børnenes livsindkomst efter forældrenes livsindkomst bliver den social arv af indkomst endnu mere klar. Figur 5 viser de 25-35-åriges livsindkomst fordelt på deciler ud fra forældrenes gennemsnitlige livsindkomst. De 25-35-årige, hvis forældre har en høj livsindkomst, har selv en høj livsindkomst.

Børn af de ti procent af forældrene med lavest livsindkomst tjener i gennemsnit 11 mio. kr., mens børn af de ti procent med størst livsindkomst tjener godt 14 mio. kr. De børn, der har forældre med lav livsindkomst og dermed ingen eller lav uddannelse, vil sandsynligvis selv opleve en relativ lav livsindkomst.

Figur 5. 25-35-åriges livsindkomst fordelt efter forældrenes livsindkomst. 2006.

Anm.: Decilfordelingen er dannet på baggrund af forældrenes gennemsnitlige livsindkomst.
Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

For at afgøre om der statistisk set kan siges at være sammenhæng mellem børn og forældres livsindkomster, er der estimeret en model, der forklarer de 25-35-åriges livsindkomster ud fra flere faktorer. Metoden er beskrevet i boks 3.

Analysen viser, at der er en mærkbar sammenhæng mellem 25-35-åriges livsindkomster og deres forældres livsindkomst. Hvis forældrenes livsindkomst stiger med 1 procent, vil barnets livsindkomst vokse med 0,41 procent. Dette er vist i tabel 7.

Tabel 7. Marginale effekter på 25-35-åriges livsindkomster. 2006. (Procent)

	Pct.
<i>Stigning på 1 pct.:</i>	
Forældrenes livsindkomst (vokser med 1 pct.)	0,4
<i>Ændring i personlige karakteristika:</i>	
Opvokset i storby (over 100.000 indb.)	-0,8
Opvokset i mindre by (under 40.000 indb.)	0,8
Opvokset på landet	0,5
Anden etnisk oprindelse	-2,8

Anm.: Referencepersonen er dansk og opvokset i provinsby med 40.000-100.000 indbyggere

Anm.: Tabellen viser, hvor mange procent livsindkomsten ændres ved ændring i forældrenes livsindkomst eller baggrundsvARIABLE.

Anm.: Alle variable er signifikante på 1 % -niveau. Estimation udført med robuste standardfejl.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Udover forældrenes livsindkomst har etnicitet og geografisk opvækst også en betydning for livsindkomsten. 25-35-årige med anden etnisk oprindelse

vil typisk have en livsindkomst, der er 3 procent mindre end etniske danskere med de samme karakteristika. Er man opvokset på landet eller i en mindre by, har man en livsindkomst, der er 1,3 til 1,6 procent større end personer, der er opvokset i en storby med over 100.000 indbyggere.

Omregnes betydningen af de forklarende faktorer vil det give en typisk 25-35-årig godt 377.000 kr. ekstra over livet, hvis forældrenes gennemsnitlige livsindkomst vokser med 1 mio. kr. fra 13 mio. kr. til 14 mio. kr.

Til sammenligning vil en 25-35-årig med anden etnisk oprindelse have en livsindkomst, der er ca. 330.000 kr. lavere i forhold til en etnisk dansk 25-35-årig med de samme karakteristika. Dette ses i tabel 8.

Tabel 8. Marginale effekter på 25-35-åriges livsindkomster. 2006. (kr.)

	Kr.
<i>Stigning på 1 mio. kr.:</i>	
Forældrenes livsindkomst	377.000
<i>Ved ændring i personlige karakteristika:</i>	
Opvokset i storby (over 100.000 indb.)	-100.000
Opvokset i mindre by (under 40.000 indb.)	94.000
Opvokset på landet	58.000
Anden etnisk oprindelse	-332.000

Anm.: Referencepersonen er dansk, og opvokset i provinsby med 40.000-100.000 indbyggere. Modersens har en livsindkomst på 11 mio. kr., mens faderen har en livsindkomst på 15 mio. kr.

Anm.: Tabellen viser, hvor meget de 25-35-åriges livsindkomst forventes at vokse ved ændring i forældrenes livsindkomst eller baggrundsvariable.

Anm.: Alle variable er signifikante på 1 % -niveau. Estimation udført med robuste standardfejl.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Ud fra den estimerede sammenhæng kan livsindkomsten for de 25-35-årige estimeres for forskellige uddannelseskombinationer hos forældrene. En mor, der er ufaglært og en far med tømreruddannelse, giver en 25-35-årig i 2006 en livsindkomst på knap 11 mio. kr. Er forældrene derimod læge og økonom, vil livsindkomsten for samme person blive 15 mio. kr. Dette er vist i tabel 9.

Tabel 9. Forskellige kombinationer af forældreuddannelse og livsindkomst. 2006.

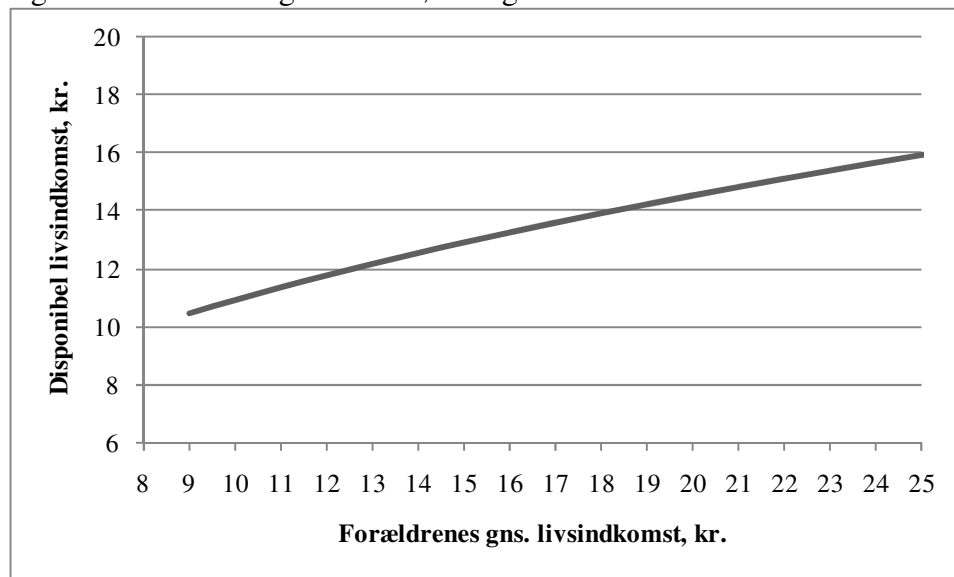
Mors uddannelse	Fars uddannelse	25-35-åriges livsindkomst, kr.
Ufaglært	Tømrer	10,9
SOSU-hjælper	Elektriker	11,3
Pædagog	Journalist	12,1
Lærer	Jurist	12,3
Læge	Økonom	15,4

Anm.: Sammenhængen er estimeret for en etnisk dansker, der er opvokset i provinsen.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Har forældrene en gennemsnitlig livsindkomst på 11 mio. kr., hvilket svarer til en SOSU-uddannet mor og en elektrikeruddannet far, så vil en typisk 25-35-årig opnå en livsindkomst på 11 mio. kr. Hvis forældrene i stedet har en livsindkomst på 18 mio. kr., hvilket svarer til en bioanalytiker og en jurist, så vil den typiske 25-35-årige opnå en livsindkomst på 14 mio. kr. Dette er vist i figur 6.

Figur 6. Sammenhæng mellem børns og forældres livsindkomst. 2006.

Anm.: Figuren viser sammenhængen mellem forældrenes gennemsnitlige indkomst og de 25-35-åriges estimerede indkomst ud fra modellen. Sammenhængen er estimeret for en etnisk dansker, der er opvokset i provinsen.

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.

Naturligvis skal man holde sig for øje, at denne analyse ser på den gennemsnitlige livsindkomst inden for de forskellige uddannelsesgrupper, og at modellen kun medtager få faktorer i bestemmelsen af børnenes livsindkomster, da der kun ses på uddannelsesretning, uddannelsesniveau, køn, bopæl og etnicitet. Mange andre forhold har givetvis også betydning for livsindkomsten som f.eks. arbejdsmotivation, evner, civilstand, sundhedstilstand etc.

Det faktum at sammenhængen er estimeret på de gennemsnitlige livsindkomster inden for hvert uddannelsesniveau betyder, at livsindkomsten i virkeligheden godt kan blive større, end disse eksempler viser. Derfor kan et barn af en elektriker og en SOSU-assistent reelt set godt have en anden livsindkomst end de 11 mio. kr., der er estimeret her. Denne analyse ser på de

gennemsnitlige livsindkomst, da det er nødvendigt for at kunne estimere en statistisk sammenhæng.

En anden ting ved den estimerede sammenhæng er, at det ikke er muligt at adskille effekten af forældrenes uddannelse fra selve livsindkomsten, da livsindkomsterne er en direkte funktion af den enkeltes uddannelse. Derfor skal betydningen af forældres livsindkomst ses i sammenhæng mellem den sociale arv på uddannelse. Social arv på livsindkomster er en direkte konsekvens af den sociale arv på uddannelse.

På samme måde har det heller ikke været muligt at tage særskilt højde for forskellen i livsindkomster fordelt på køn i modellen, da livsindkomsterne netop er tildelt befolkning en på baggrund af køn.

Uddannelse til alle er vejen frem

Analysen viser således, at den sociale arv har betydning for, hvor meget man tjener gennem livet. Hvis forældrene har en høj livsindkomst, vil deres børn med stor sandsynlighed selv opnå en høj livsindkomst og omvendt for børn, hvis forældre har en lav livsindkomst. I den forstand har forældrenes uddannelse stor betydning for børnenes indtjening over livet.

Analysen slår således fast endnu engang, at det er vigtigt, at alle får en uddannelse. Uddannelse er den eneste vej til at bryde den sociale arv og at sikre lige vilkår for alle. Indtjeningen gennem livet afhænger nøje af, hvilken uddannelse du selv har, som første del af analysen viste. Anden del viser så, at det også har betydning, hvilken uddannelse forældrene har.

Boks 3. Estimation af social arv

I analysen er 25-35-åriges livsindkomster forsøgt forklaret ud fra forældrenes livsindkomst og en række baggrundsvARIABLE, der ikke ændrer sig over livet. Da livsindkomsterne er dannet ud fra uddannelse og køn, tager modellen implicit højde for disse faktorer, og herudover er etnicitet og bopæl som 15-årig medtaget. Bopælen som 15-årig er valgt for at undersøge, om det har nogen betydning på livsindkomsten, hvor man er opvokset. Den estimerede model er:

$$\log(\text{livsindkomst})_i = \alpha + \beta_1 \log(\text{forældrenes gennemsnitlige livsindkomst})_i + \beta_2 (\text{ej_dansk})_i + \beta_3 (\text{by mere end 100.000 indb.})_i + \beta_4 (\text{by mindre end 40.000 indb.})_i + \beta_5 (\text{landet})_i \dots + e$$

Modellen estimeres således i forhold til etniske danskere, der er opvokset i en større provinsby på mellem 40.000 og 100.000 indbyggere. Modellen er estimeret ved en lineær regression med robuste standardfejl, og alle forklarende variable er signifikante på 1 % - niveau.

Oplysningerne til modellen er hentet fra Danmarks Statistiks registerdata, hvor knap 550.000 25-35-årige og deres forældre er udvalgt.

Det er valgt at estimere sammenhængen mellem livsindkomsterne ved hjælp af en logaritmisk transformation. Dels er der en række tekniske fordele under estimationen, og dels tillader man, at sammenhængen mellem børns og forældres livsindkomst kan være andet end lineær.

Bilag

Bilagstabel. Disponibel livsindkomst for alle uddannelser. 2006.

	Mio. kr.
Ufaglært	9,4
EUD	
Faglært øvrige	10,6
Handel	10,9
Kontor	11,7
Murer/maler mv.	11,5
Tømrer/snedker	11,4
Byggefag i øvr.	11,1
Elektriker	12,5
Smed m.v.	11,4
Maskinarbejder	11,8
Mekaniker	12,2
Grafisk/teknisk	10,3
Frisør m.v.	9,6
Slagter/bager	10,6
Køkkenassistent m.v.	9,6
Kok	10,7
Jordbrug/fiskeri	11,4
SOSU-hjælper	9,2
SOSU-assistent	10,1
Tandklinikassistent m.v.	9,1
KVU	
KVU øvrige	11,6
Formidling/erhvervsprog	11,6
Skuespiller/kunster	11,8
Ejendomsmægler/økonomi	14,9
Datamatik/merkonom	12,7
Tekniker	12,8
Laborant	11,0
Levnedsmiddel/hush.	11,2
Jordbrug/fiskeri	11,9
Farmakonom/tandplejer m.v.	11,0
Politi/fængselsbetjente	9,4
MVU	
Pædagog	10,6
Lærer	12,8
Journalist/bibliotekar	13,6
Sprog/formidling bach.	11,9
MVU øvrige	11,5
Socialrådgiver	11,9
HD/HA	19,1
Tekniske i øvr.	14,0
Bygningskonstruktør	14,0
Diplomingeniør	15,6
Levnedsmiddel/hush.	11,8
Transport	15,2
Bioanalytiker	11,7
Sygeplejerske	11,6
Ergoterapeut/fysioterapeut	13,1

LVU	
Pædagog	13,6
Humaniora/teologi	14,1
Kunstnerisk	12,2
Naturvidenskabelig	16,3
Økonomi	23,9
Jura/statskundskab	22,5
Samfundsvidenskab i øvr.	14,0
Civ.ingeniør	19,7
Arkitekt	14,8
LVU øvrige	16,3
Jordbrug,	16,2
Læge	23,9
Tandlæge/farmaceut	19,9
Ph.d.	17,9
Faglært	10,8
KVU	12,2
MVU	12,9
LVU (incl. Ph.d.)	18,4

Kilde: AErådet på baggrund af IDA-registeret, Danmarks Statistik.